

Acords i recomanacions del sistema universitari de Catalunya per a la finalització del curs 2019-2020

Generalitat de Catalunya
Consell Interuniversitari de Catalunya

Índex

- 3. Introducció del secretari d'Universitats i Recerca**
- 5. Proves d'accés a la universitat**
- 9. Avaluació universitària no presencial**
- 29. Pràctiques externes, treballs finals de grau i màster i calendari acadèmic**

Introducció

Com és ben sabut, la crisi sanitària provocada per la COVID-19 ha alterat tota l'activitat econòmica, social i cultural del país i, malgrat la informació de l'evolució de la malaltia en altres països, ho ha fet d'una manera sobtada i extremadament aguda. El dia 12 de març es van prendre les primeres mesures, amb el Decret Llei 6/2020, de mesures urgents en matèria assistencial, pressupostària, financera, fiscal i de contractació pública, per pal·liar els efectes de la pandèmia generada pel coronavirus SARS-CoV-2. I a partir d'aquesta data es va recomanar el distanciament social, es van cancel·lar tota mena d'actes i reunions públiques i, en l'àmbit de l'educació, es va interrompre tota l'activitat lectiva presencial. La decisió necessària d'interrompre l'activitat presencial a tots els centres educatius i de recerca del país d'un dia per l'altre s'havia de fer compatible amb la necessitat de donar continuïtat a tota la formació universitària i evitar qualsevol dubte sobre la capacitat de completar el curs acadèmic sota els nous paràmetres que exigeix l'emergència sanitària. En només un cap de setmana, tot el sistema universitari català, amb més de 200.000 estudiants presencials de titulacions oficials i més de 30.000 professionals (personal acadèmic i d'administració i serveis), va migrar tota la seva activitat i metodologies docents a un escenari no presencial. Un mes després, tota l'activitat formativa s'està duent a terme en les diferents modalitats no presencials que permeten les tecnologies de la informació i les comunicacions.

Les 12 universitats de Catalunya, 11 de presencials i una d'exclusivament en línia, formen un sistema madur i robust, amb paràmetres d'extensió i qualitat de l'educació superior i la recerca propis d'una societat avançada com és Catalunya, que són comparables perfectament amb els dels països més avançats del món. Aquesta robustesa ha permès que cadascuna de les universitats i totes en conjunt hagin pogut donar la resposta ràpida que la crisi sanitària ha requerit. Al mateix temps, però, ha calgut adoptar

decisions urgents sobre mesures d'adaptació de l'activitat i de la mateixa comunitat universitària que han estat treballades pel conjunt de les universitats i preses de manera coordinada i harmònica, amb l'acompanyament de l'Administració, gràcies a l'instrument de caràcter únic que constitueix el Consell Interuniversitari de Catalunya (CIC), creat per la Llei 15/1998, i reforçat amb la Llei 1/2003, de 19 de febrer, d'universitats de Catalunya, que el defineix com l'òrgan de coordinació del sistema universitari de Catalunya i de consulta i assessorament del Govern de la Generalitat en matèria d'universitats.

Després de més de dues dècades i, en el cas del sistema universitari de Catalunya, amb la tradició i l'experiència en coordinació global i sectorial mitjançant les seves comissions, el CIC s'ha constituït de manera natural com l'espai de treball que, també actuant telemàticament, ha permès juntament amb AQU Catalunya estudiar les noves necessitats i establir recomanacions sobre les decisions que, en virtut de la seva autonomia, a cada universitat li correspon prendre en aspectes afectats directament per la situació excepcional: organització de l'accés de nous estudiants, adaptacions en els diferents estudis, calendaris acadèmics, polítiques de personal...

L'experiència i la tradició de treball al si del CIC, element troncal del sistema universitari català, ha permès que, des del primer dia de la crisi, Govern, universitats i AQU Catalunya hagin pogut treballar —i puguin continuar fent-ho— en cadascun dels aspectes sobre els quals s'identifica la conveniència de reflexió, anàlisi i presa conjunta de posicions, cosa que ha fet innecessari definir prèviament un document marc sobre orientacions o recomanacions que cal adoptar, i tampoc no ha calgut establir cap mecanisme ad hoc de coordinació. Així, malgrat el caràcter sobtat i agut d'aquesta crisi, les diferents comissions del CIC, ja actives, han dut a terme una activitat intensa. Els resultats d'aquest treball prenen la forma d'acords i recomanacions

específics en cadascun dels àmbits afectats per la crisi i es caracteritzen per l'equilibri entre la urgència i el respecte per l'autonomia i per tota la feina feta per les universitats des que es va iniciar el curs fins avui.

A totes les comissions del CIC i també a les reunions al nivell de la Junta del CIC, s'ha treballat amb els principis generals següents:

1. Donar prioritat a la continuïtat al curs i a completar-lo amb la màxima normalitat possible, amb respecte a la diversitat de situacions en què es troben els estudiants i a tota la feina feta prèviament durant el curs.
2. Garantir el respecte a l'autonomia universitària i a la plena responsabilitat de les universitats en l'adopció de les mesures extraordinàries que són necessàries en aquest moment, també amb la màxima seguretat jurídica.
3. Assegurar el manteniment de la qualitat acadèmica dels ensenyaments, també en aquesta situació de crisi.

Aquest document és, doncs, una recopilació de tots els acords i recomanacions que, conjuntament, el sistema universitari adopta per fer front millor, de manera coordinada i compartida, als efectes d'aquesta crisi sanitària sobre la comunitat universitària i l'activitat acadèmica en aquesta part final del curs 2019-2020. No és un document tancat, atès que la situació de crisi persisteix i la seva evolució actualment encara no és previsible. Ara com ara, el document recull acords i recomanacions sobre:

- a) L'organització de les proves d'accés a la universitat per al curs 2020-2021.
- b) El calendari del curs actual 2019-2020.

c) Les possibilitats i les metodologies d'avaluació en la modalitat de docència no presencial.

d) El tractament que es pot donar a la compleció i l'avaluació de les pràctiques externes.

e) El tractament que es pot donar a la compleció i l'avaluació dels TFG i els TFM.

Proves d'accés a la universitat

A hand holding a pen and writing on a notepad, overlaid with a semi-transparent orange filter. The background is a blurred image of a person writing.

A la reunió extraordinària del 31 de març de 2020, en el marc del Consell Interuniversitari de Catalunya (CIC) —amb representació del Govern i les 12 universitats catalanes—, la Comissió d'Accés i Afers Estudiantils (CAAE) ha acordat la modificació del calendari de les proves d'accés a la universitat i ha fixat noves dates per a les proves per a més grans de 25 anys i 45 anys, les proves d'aptitud personal (PAP) per accedir als graus en Educació Infantil i Primària i la convocatòria ordinària de les PAU 2020. Aquest calendari s'aprova subjecte sempre al fet que la situació d'emergència sanitària per coronavirus ho permeti i, per tant, queda supeditat a possibles noves mesures que puguin adoptar les autoritats competents.

En aquesta mateixa reunió, els integrants de la CAAE han acordat els criteris d'adaptació de les PAU 2020 en el sentit de flexibilitzar l'opcionalitat ja existent en els exàmens de les diverses matèries, amb la finalitat que l'alumnat pugui assumir el conjunt de la prova proposada i tingui garantit l'accés a la universitat respectant els principis d'igualtat, mèrit i capacitat que sempre, i també en circumstàncies excepcionals, han de regir l'accés i l'admissió als estudis universitaris.

Les proves d'accés a la universitat 2020 en el context de docència d'emergència en línia provocada per la crisi de la pandèmia de la COVID-19

Acords de la Comissió d'Accés i Afers Estudiantils del Consell Interuniversitari de Catalunya (CIC)

Amb relació al calendari de les diferents proves d'accés a la universitat

Davant l'actual situació excepcional d'emergència sanitària, a fi de minimitzar el risc de contagi per coronavirus entre la població i garantir que l'alumnat accedeixi a la universitat respectant els principis d'igualtat, mèrit i capacitat que sempre, i també en circumstàncies excepcionals, han de regir l'accés i l'admissió als estudis universitaris, el Consell Interuniversitari de Catalunya (CIC) presenta la proposta següent d'ajornament del calendari 2020 per a la realització de les diferents proves d'accés a la universitat.

1. Proves per a més grans de 25 anys, 45 anys i PAP Educació

- S'aprova el calendari per a la realització de les proves d'accés a la universitat per a més grans de 25 i 45 anys:
Fase general: dissabte 20 de juny de 2020
Fase específica: dissabte 27 de juny de 2020
- S'aprova el calendari per a la realització de les proves d'aptitud personal per accedir als graus en Educació Infantil i Primària:
Convocatòria ordinària: divendres 19 de juny de 2020
- Aquestes dates es mantindran sempre que la situació d'emergència sanitària per coronavirus ho permeti, i queden supeditades a possibles noves mesures que puguin adoptar les autoritats competents.

2. PAU 2020, convocatòria ordinària

- S'aprova el calendari per a la realització de la convocatòria ordinària de les PAU 2020 el dimarts 7, el dimecres 8 i el dijous 9 de juliol de 2020, amb el vot particular de la Universitat Ramon Llull.
- Aquestes dates es mantindran sempre que la situació d'emergència sanitària per coronavirus ho permeti, i queden supeditades a possibles noves mesures que puguin adoptar les autoritats competents.
- S'acorda aprovar les dates de les convocatòries extraordinàries de les PAU i de la PAP per a graus en Educació, la matrícula dels

estudiants de primer de grau i les accions pertinents que se'n derivin en una propera convocatòria de reunió extraordinària després de Setmana Santa.

- S'acorda una flexibilització en l'opcionalitat ja existent pel que fa als exàmens de les PAU 2020, perquè l'alumnat pugui assumir el conjunt de la prova proposada i fer-la en el temps de durada ja establert per completar cada examen. S'adjunta el document annex.

Amb relació a l'adaptació de les PAU 2020

Davant l'actual situació excepcional d'emergència sanitària provocada pel coronavirus, i a fi de garantir que l'alumnat accedeixi a la universitat respectant els principis d'igualtat, mèrit i capacitat que sempre, i també en circumstàncies excepcionals, han de regir l'accés i l'admissió als estudis universitaris, el Consell Interuniversitari de Catalunya (CIC) presenta la proposta següent referent a les PAU 2020:

PROPOSTA:

Per garantir que l'accés i l'admissió a les universitats públiques catalanes i la Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya es regeixi pels principis d'igualtat, mèrit i capacitat, donat el cessament temporal de l'activitat lectiva al batxillerat, el CIC acorda fer una adaptació de les PAU en el sentit de flexibilitzar l'opcionalitat ja existent en els exàmens de les diverses matèries, amb la finalitat que l'alumnat pugui assumir el conjunt de la prova proposada. Aquesta flexibilització es farà tenint en compte:

- a) Que no és una reducció dels temaris, perquè aquesta mesura podria implicar un desavantatge inicial important, atès que els centres de batxillerat són autònoms en el disseny de la temporalització dels continguts i les activitats d'aprenentatge.
- b) Que no significa un canvi radical en la tipologia dels exàmens que professorat i alumnat coneixen, practiquen i esperen.
- c) Que qualsevol adaptació o flexibilització en la tria entre opcions, allà on n'hi hagi habitualment, no pot allargar el temps de lectura dels enunciats i, per tant, la durada de cada examen.
- d) Que aquesta adaptació o flexibilització no es podrà fer de manera universal i homogènia a totes les 29 matèries que són objecte d'examen a Catalunya, tant per les característiques de la mateixa matèria com per la tipologia habitual de l'examen.

Avaluació universitària no presencial

A la reunió mantinguda el 16 d'abril de 2020 en el marc del Consell Interuniversitari de Catalunya (CIC) —amb representació del Govern, les 12 universitats catalanes i l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU Catalunya)—, el grup de treball creat per definir els criteris acadèmics que han de regir la finalització del curs universitari en un escenari de docència d'emergència en línia ha acordat proposar quatre formats d'avaluació no presencial i un seguit d'orientacions en funció de l'autonomia universitària.

Durant aquesta reunió i en els treballs previs, s'ha evidenciat que la no-presencialitat no representa un impediment insuperable en un context d'avaluació continuada com és l'actual espai europeu d'educació superior (EEES). En aquest sentit, el grup, format pels integrants de la Comissió d'Accés i Afers Estudiantils (CAAE) i la Comissió de Programació i Ordenació Acadèmica (CPOA), totes dues del CIC, ha elaborat un document amb exemples pràctics que té com a objectiu facilitar la tasca al professorat universitari, com també servir de base per a les directrius que estableixin cadascuna de les universitats en virtut de la seva autonomia.

L'avaluació dels aprenentatges a la universitat, en el context de docència d'emergència en línia provocada per la crisi de la pandèmia de la COVID-19, en el transcurs del segon semestre del curs acadèmic 2019-2020

Grup de treball CPOA-CAAE: Carles Sigalés, Àngels Fitó, Jordi Riera, Josep Maria Serra, Santiago Gassó, Amelia Díaz, Sara Moreno, Francesc Giné, Domènec Puig, Joan Ripoll, Josep Corcó

La situació d'emergència generada per la crisi de la COVID-19, amb el tancament sobtat de totes les universitats presencials des del passat 13 de març, ens ha abocat a la necessitat de continuar l'activitat docent de manera no presencial, per poder acabar el curs de la millor manera possible.

No es tracta, com ja s'ha comentat àmpliament, que l'activitat presencial i la docència de les universitats passin a fer-se en línia. Això no és possible en un període tan curt de temps ni amb els mitjans tecnològics i d'organització de què disposen la majoria de les universitats. Es tracta d'identificar fórmules tan senzilles com sigui possible, i amb tecnologies que estiguin tan a l'abast com sigui possible, perquè el temps passa de pressa i necessitem solucions de manera immediata.

En qualsevol cas, però, cal tenir present que la docència i l'avaluació presencials no es poden traslladar a la no-presencialitat tal qual. Cada modalitat té les seves característiques i maneres diferents de generar bones pràctiques. El que s'exposa a continuació són algunes idees i reflexions bàsiques per poder encarar aquesta situació d'excepcionalitat, centrades en l'avaluació i l'acompanyament als estudiants mentre la presencialitat estigui restringida. També es presenten alguns exemples pràctics per poder abordar els casos concrets que es poden trobar, en funció de la grandària dels grups d'alumnes, el tipus de matèria que s'imparteix o el seu nivell d'experimentalitat, per acabar amb una proposta per dur a terme les presentacions i les avaluacions dels treballs finals de grau i de màster en línia.

Som conscients que la gran diversitat de situacions que es donen no trobaran una resposta precisa en les qüestions i els exemples que es plantegen aquí, però l'intercanvi de recursos i experiències que podem instaurar com a sistema ens poden aportar molt més coneixement del que disposem tots i totes per separat.

Finalment, podem observar que una de les preocupacions principals se centra en la manera com es podran dur a terme no presencialment els exàmens i les proves finals d'aquest curs. Aquesta preocupació és comprensible, sobretot en aquells casos en què el pes de les proves finals és determinant per superar les assignatures. Actualment, no sempre es disposa de mecanismes que en

poques setmanes ens permetin moure'ns cap a exàmens virtuals que garanteixin la comprovació de la identitat, respectant al mateix temps la protecció de dades i la privacitat, i les condicions de control i seguretat jurídica que es donen amb la presencialitat. , En la majoria dels casos caldrà buscar un altre tipus d'alternatives. Aquesta qüestió, però, no ens hauria de preocupar més del compte, ja que al capdavant Bolonya, l'EEES, recomana la prevalença de l'avaluació continuada per sobre de les proves úniques, amb les quals és molt difícil demostrar l'adquisició de tota la varietat de competències que els títols de grau i màster proposen.

Les alternatives impliquen principalment un reequilibri entre el pes de l'avaluació final i el de l'avaluació continuada, en favor d'aquesta darrera. No és aquest el millor moment per fer un esforç en el canvi de metodologies, però l'absència de presencialitat ens dona l'oportunitat de provar altres sistemes que potser més endavant incorporarem a la nostra docència, per enriquir-la. No podem perdre de vista que, en la docència no presencial, l'acompanyament i el guiatge per part del professorat són fonamentals per als estudiants que són a l'altra banda de les pantalles, en una situació igualment excepcional.

1. Premisses i dilemes

1. Els criteris acadèmics objecte d'aquesta reflexió compartida pel grup de treball creat ad hoc en el marc de la CPOA i la CAAE al voltant de l'avaluació d'aquest segon semestre del curs 2019-2020 parteixen de **quatre principis fonamentals**:
  - a. En primer lloc, l'objectiu comú és que **cap estudiant no perdi aquest curs per raons vinculades a la crisi sanitària que vivim**.
  - b. En segon lloc, cal **garantir la qualitat acadèmica dels ensenyaments** —que inclouen els sistemes d'avaluació— que reben els estudiants en aquest tram final del curs 2019-2020.
  - c. En tercer lloc, el **màxim respecte al principi de l'autonomia de les universitats**, que òbviament inclou la gestió i el desenvolupament de les seves titulacions oficials i els seus processos avaluadors degudament verificats per l'AQU, i que durant aquesta segona part del semestre s'hauran d'ajustar i adaptar oportunament a la realitat actual «no presencial» del desenvolupament docent, la qual cosa avui dia encara no exhaurix la via «presencial» a la finalització del curs 2019-2020.
  - d. En darrer lloc, cal continuar atenent la diversitat dels estudiants, sobretot els qui tenen necessitats educatives especials.
2. **El sistema universitari espanyol, que actualment està articulat en termes docents pels principis de l'espai europeu d'educació superior**, com així es recull a la legislació vigent, **va assumir com a bàsic el sistema d'avaluació continuada**, que, en cada universitat, titulació i assignatura, té una concreció específica coherent amb la seva naturalesa acadèmica i formativa. Així doncs, l'assoliment competencial és l'eix del progrés acadèmic, i es produeix de manera gradual al llarg de tota la titulació, on l'avaluació no és la «finalitat», sinó l'estratègia per garantir aquests assoliments. No proposem als estudiants que aprenguin

per superar una avaluació, sinó que els avaluem perquè puguin aprofundir en el seu aprenentatge.

3. **De fet, actualment ja hi ha un gran nombre d'assignatures o matèries de totes les titulacions oficials que incorporen un nombre elevat d'evidències avaluadores d'assoliment de competències per part de l'alumnat.** Així mateix, en algunes s'incorporen al procés avaluador treballs individuals o col·lectius, seminaris, exposicions, projectes, estudis de casos i diversa tipologia de proves, etc., que poden tenir, sense un cost d'adaptació didàctica i tècnica excessiu, la seva versió en línia de caràcter sincrònic o asincrònic.
4. **La virtualització de la docència no pressuposa tampoc assimilar presencialitat a sincronia,** sinó que és necessari planificar una sincronia adequada i adaptada al context d'emergència. Cada universitat haurà de sospesar de quina capacitat tecnològica i organitzativa disposa per poder dur a terme aquest procés de virtualització, com de fet ja està succeint.
5. **Des de la perspectiva dels alumnes,** doncs, creiem que **serà molt important notar que a l'altre costat de les pantalles hi continua havent un equip de professors i professores que segueix les seves activitats, els acompanya i els atén,** i no tan sols la perspectiva d'unes avaluacions finals llunyanes sobre les quals no podrem garantir, en termes generals, el nivell de control que tenim en la presencialitat (que, per cert, no és mai absolut en cap dels dos casos).
6. **Cal també no perdre de vista l'abast temporal i excepcional de les mesures extraordinàries i el seu impacte relatiu en el procés integral d'aprenentatge de l'estudiant.** En aquest període d'excepcionalitat, no ens podem oblidar també d'empoderar i corresponsabilitzar l'alumnat del seu propi progrés acadèmic. Els estudiants ara no presencials han de prendre consciència que han de jugar un paper actiu en el seu procés d'aprenentatge.
7. També haurem de tenir present que el disseny d'estratègies generalitzades per a l'**adaptació de la docència a un context no presencial ha de vetllar per la inclusió i l'atenció a la diversitat d'estudiants,** la qual cosa fa recomanable no arribar a l'extrem tecnològic, l'adquisició precipitada i l'ús improvisat de determinats recursos TIC, i també demana als discents disposar de la tecnologia adequada per a la connectivitat i la recepció en línia.

Si aquests requeriments de caràcter tecnològic per part dels alumnes no eren un requisit previ a l'inici del curs o semestre ni eren coneguts per ells, poden esdevenir una barrera interposada sobtadament i que dificulti la inclusió i la igualtat d'oportunitats, i no tan sols per a l'acció avaluadora. Per aquesta raó, **suggerim la mínima aparició de nous recursos tecnològics que puguin suposar problemes i que no estiguin a l'abast de l'estudiantat de manera ràpida, senzilla i gratuïta i sense causar iniquitats indesitjables.**

Per tant, suggerim fer servir, preferiblement i amb tot el seu potencial, les eines i els entorns virtuals ja coneguts i emprats pels diferents agents (PDI, alumnat i PAS) abans de la declaració de l'estat d'alarma, sense novetats que puguin causar iniquitats indesitjables i, encara menys, vinculades a processos avaluadors.

8. Finalment, creiem que **la universitat ha de valorar també la seva capacitat real de governança en l'aplicació de les mesures d'excepció**. Una formulació molt ambiciosa que no garanteixi un seguiment de mínims per part de la majoria del professorat pot ser contraproductiu per a allò que es persegueix. **Les solucions que s'adoptin han de ser inclusives també amb el professorat.**

Com s'ha comentat al principi, estem en una situació de docència en remot d'emergència (emergency remoting teaching) i no de migració plena a models en línia integrals. El risc de confondre una cosa amb l'altra ens podria situar dissortadament a mig camí de totes dues opcions i generar confusió tant a docents com a discentos. Cridem en aquest sentit a la prudència, la racionalitat, el reconeixement mutu i la corresponsabilització.

En el marc d'aquestes premisses voldríem destacar alguns fets i proposar alguns criteris que poden ajudar en la presa de decisions.

1. Context i dimensió: racionalitzar i relativitzar

- a. La situació d'excepcionalitat impacta en una fracció del currículum: cal tenir en compte que el període que va des de l'inici del confinament fins a l'estiu **no suposa més de tres mesos de període lectiu i un semestre, com a màxim, de període d'avaluació**.
- b. És en els màsters universitaris (MU) on es pot considerar que el lapse del confinament impacta sobre una fracció més gran d'ECTS del total de la titulació. Però generalment els MU, amb menys volum d'estudiants i amb grups més reduïts que els graus, permeten **avaluar més fàcilment i de manera continuada i fer un seguiment més personalitzat de l'evolució dels estudiants. Els estudiants d'aquest nivell tenen més eines per continuar aprenent de manera autònoma**.
- c. Aquest **pes relatiu i acotat del període d'excepcionalitat ha de guiar l'esforç de les mesures que s'adoptin**, que en primer terme han d'estar centrades a traslladar a l'estudiant les pautes necessàries per seguir el procés d'aprenentatge que ja estava previst, però ara en un entorn no presencial.

2. Paternalisme enfront de maduresa i corresponsabilitat

- a. **El context d'excepcionalitat empeny el conjunt de la comunitat universitària a prendre mesures d'emergència**.
- b. **L'alumnat també s'ha de sentir interpel·lat i motivat** davant del nou escenari i aprofitar aquest repte amb una actitud de millora i de superació de barreres.

- c. **En últim terme, l'assoliment dels resultats d'aprenentatge és també responsabilitat de l'estudiant**, que s'haurà d'activar i d'involucrar perquè les mesures adoptades siguin tan efectives com sigui possible. Com més grans siguin la participació i la complicitat de l'alumnat respecte a les mesures adoptades, millor serà el resultat de la seva implantació.
- d. **La situació d'excepcionalitat demana, en tot cas, que l'equip docent animi i motivi l'estudiant perquè progressi acadèmicament.** L'atenció a l'estat emocional de l'estudiant és imprescindible per aconseguir el seu progrés acadèmic. En els entorns no presencials, és molt necessari tenir en compte que l'aprenentatge és un procés social i cognitiu i no tan sols un espai per a la transmissió de continguts. La presència social i la presència docent són del tot necessàries.

3. Planificació de l'aprenentatge enfront de control

- a. **Un procés d'ensenyament i aprenentatge pautat i continuat** és la millor manera de garantir l'èxit de l'estudiant.
- b. **Per tant, les mesures i les adaptacions al context d'excepcionalitat han d'estar focalitzades a prioritzar i garantir el procés d'aprenentatge** i no solament el procés de qualificació.
- c. En l'avaluació a distància, si la tipologia de l'assignatura ho permet (i la gran majoria ho fa), l'avaluació continuada —entesa com el recull d'evidències en diferents moments al llarg del procés d'aprenentatge— és altament recomanable i efectiva.
- d. **Els processos d'aprenentatge ja estan definits a les guies docents i, per tant, aquestes guies han de ser el punt de referència** a l'hora d'adequar transitòriament la tasca docent a un context de no-presencialitat. En general i, considerant el moment avançat del curs en què ens trobem, acabar avaluant a distància una assignatura no hauria de representar grans canvis en el sistema d'avaluació previst.
- e. Aquelles assignatures que han mantingut fins al moment el sistema d'avaluació continuada previst a la guia docent de l'assignatura haurien de poder finalitzar-la de manera no presencial, seguint en la mesura que sigui possible el mateix sistema d'avaluació.
- f. **Cal definir estratègies d'aprenentatge que siguin acotades, viables i reptadores.** L'estudiant també es troba en una situació que li causa desconcert i pot ser més adequat racionalitzar i dosificar els temaris que no pas intentar abastar tot el currículum mitjançant la planificació d'un excés de feina, i descuidant l'atenció a l'estat emocional de l'alumnat.

4. Avaluació continuada enfront d'avaluació final

- a. En el context de l'EEES, l'avaluació de les anomenades «proves finals» no són en la majoria dels casos els antics «exàmens finals» en què s'avaluava en un sol acte acadèmic el conjunt de l'assignatura.

Actualment, la gran majoria són proves que equivalen a un percentatge d'entre un 20 i un 40 % de la nota final, tot i que en alguns casos es poden superar aquests tants per cent.

- b. **L'avaluació continuada dels resultats d'aprenentatge definits per a cada assignatura s'assoleixen de manera continuada al llarg del curs** mitjançant la realització d'un conjunt de tasques i activitats que en moltes ocasions ja es fan de manera asíncrona i no presencial.
- c. En un context de proves finals, **s'ha d'adequar el contingut de les proves a la situació de confinament dels estudiants**. Una prova que permeti consultar recursos i materials es pot adaptar millor al context d'accés a la informació en què vivim i pot permetre fer una valoració més acurada del seu nivell competencial.
- d. **En un context de temporalitat** on les proves finals són una part de l'avaluació final d'una part relativa del currículum, **cal ser racionals i continguts a l'hora de fixar les mesures de control**.
- e. **A les proves finals**, la tipologia d'activitats que cal dur a terme, la durada de les proves i alguns models d'examen determinats, entre d'altres, ja impliquen mesures efectives i raonables de control. I també cal no desestimar les proves orals, o les proves escrites (text) amb material a la vista i amb tots els recursos oberts, etc.
- f. **Cal vetllar per un equilibri entre control i viabilitat**. En situacions de normalitat tampoc no es poden evitar conductes poc honestes per part d'una minoria de l'alumnat. En aquest sentit, cal fer evident que actituds poc honestes o ètiques acaben perjudicant el mateix estudiant.

5. Continguts enfront de competències

- a. A l'EEES, **l'assoliment competencial centra el procés d'aprenentatge**.
- b. **El desenvolupament competencial** és un procés que **travessa tot el currículum de continguts, l'assoliment del qual és gradual i no exclusiu d'un període lectiu**. Aquest procés no ha de quedar necessàriament afectat per la interrupció temporal de la docència presencial.
- c. Gairebé totes les competències es poden adaptar temporalment a un context no presencial. És més, **el context d'emergència pot suposar, en alguns casos, una oportunitat per evidenciar el desenvolupament i l'assoliment d'algunes d'aquestes competències**.

6. Virtualització enfront de sincronia

- a. **Cal dosificar la sincronia de manera racional**. Si bé l'alumnat agraeix les sessions de videoconferència on el professor explica els continguts que cal aprendre, **cal prioritzar la sincronia amb el docent per a l'intercanvi de dubtes i impressions** (pot ser més útil una classe magistral gravada i asincrònica i una sessió de dubtes sincrònica, que no

pas una classe magistral en directe).

- b. **Cal vetllar perquè els horaris de sincronia siguin compatibles amb un confinament que en la majoria dels casos es produeix en família** i, per tant, està condicionat per aquestes pautes familiars (no és convenient replicar en remot; els horaris de presencialitat poden ser incompatibles amb activitats familiars com els àpats).
- c. **Cal promoure la flexibilitat i la viabilitat en les activitats que impliquen el contacte amb el docent**, com, per exemple, organitzant franges horàries per a l'intercanvi de dubtes.

7. Generalitat enfront de singularitat i diversitat

- a. En cada context i disciplina cal trobar les millors estratègies per garantir els **processos d'aprenentatge**.
- b. En el disseny de tota estratègia **cal vetllar perquè sigui tan inclusiva com sigui possible i atengui la màxima diversitat d'estudiants**, particularment aquells amb necessitats educatives especials (dislèxia, TDAH, discalcúlies, deficiències visuals i auditives, etc.).
- c. Malgrat que es dissenyin estratègies per aplicar de manera generalitzada, **hi ha situacions individuals en les quals caldrà adaptar solucions particulars**.
- d. **Per al professorat que no disposa de continguts digitals en la seva matèria, hi ha disponibles una gran varietat de recursos en obert que pot aconseguir amb relativa facilitat**.

Annex A.

Formats de proves d'avaluació en línia i orientacions en funció de la tipologia de l'assignatura

1. Introducció

En aquest annex es recullen diferents tipologies d'avaluació a distància amb exemples que s'han plantejat tant en universitats catalanes com en universitats de la resta de l'Estat. La seva elaboració s'ha fet prenent com a referència el document del Servei d'Orientació Pedagògica en l'ús de les TIC (SOPTIC) de la URL.

Els diversos formats d'avaluació a distància que es presenten no configuren una llista exhaustiva ni són un imperatiu que cal seguir necessàriament. De fet, els tipus d'avaluacions que es relacionen són susceptibles de ser combinades, ampliadades o modificades en funció de la idiosincràsia de cada assignatura o matèria.

El disseny de les proves d'avaluació hauria de facilitar que tot l'estudiantat accedís a aquestes proves i les pogués fer, especialment aquells estudiants amb diversitat funcional o estudiants amb necessitats especials. En aquest cas, caldria definir plans adaptats amb la màxima flexibilitat possible. Igualment, s'haurien de tenir en compte els estudiants amb limitacions per accedir a recursos tecnològics i de comunicacions. En aquest darrer escenari, s'hauran de proposar als estudiants solucions alternatives, com ara correu electrònic, telèfon, etc.

2. Formats de proves d'avaluació continuada o proves finals en línia

A grans trets, podríem distingir quatre grans formats de proves d'avaluació en línia: a) el model de prova objectiva (tipus test); b) el model de prova de desenvolupament per escrit; c) les proves de defensa oral; d) el desenvolupament de casos pràctics individuals o en grup.

a) Format de prova objectiva (tipus test)

Descripció

Consisteix en un qüestionari de Moodle, Blackboard, Google Classroom, SWAD, DokeOS o altres eines pròpies de cada universitat, que s'autogenera seleccionant un nombre determinat de preguntes del banc de preguntes creades prèviament i segons unes condicions concretes que es poden especificar.

Avantatges

- Hi ha una gran diversitat de models de preguntes.
- Hi ha la possibilitat d'aleatorització tant de les preguntes com de les opcions de resposta.
- Són proves de correcció automàtica.
- Està vinculada directament amb el qualificador de l'eina que s'utilitza.

- Permet controlar el temps en general i, també, la personalització, si s'escau.

Inconvenients

- És difícil garantir la identitat de l'estudiant que contesta. Es pot demanar que els estudiants es connectin a Meet, Zoom, Teams o un altre sistema per fer la prova.
- Cal dedicar un temps considerable a crear un banc de preguntes prou extens per disposar d'uns bons marges d'aleatorització. Amb tot, val a dir que la inversió d'aquest temps queda compensada per l'estalvi de temps en la correcció de les proves, i pot suposar una inversió docent de futur que transcendeixi aquest període d'emergència.

Altres consideracions

- L'execució simultània per part de tot el grup i amb un temps limitat minimitza força el risc de còpia entre estudiants.
- El plantejament de tests seqüencials, que no carreguen tant els servidors, i l'aleatorització minimitzen el risc de còpia.
- Es poden crear qüestionaris amb un temps específic per a aquells estudiants amb recomanacions des dels serveis d'orientació o d'atenció a la diversitat.
- Convé seleccionar l'opció de «seguretat del navegador» perquè el qüestionari aparegui en una finestra que ocupa tota la pantalla i bloqueja les opcions de navegació.

b) Format de prova de desenvolupament per escrit

Descripció

Consisteix en una prova de desenvolupament per escrit que es pot elaborar mitjançant qüestionaris de Moodle, Blackboard, Google Classroom, SWAD, DokeOS o altres eines pròpies de cada universitat com a preguntes de resposta oberta o bé com una activitat lliurant-la directament en format PDF.

Avantatges

- Se segueix el mateix format de la situació presencial; tant el professorat com l'estudiantat hi estan avesats.
- Permet controlar el temps de resposta a partir de les restriccions de descripció de la tasca des de les plataformes d'aprenentatge.
- Convé aplicar-hi Urkund, Safeassign, Turnitin o altres programes per detectar possibles plagis, tant entre els documents lliurats pels diversos estudiants com amb materials de la xarxa.
- Permet controlar el temps de resposta, tant de cada pregunta (utilitzant qüestionaris) com de la prova en general (utilitzant qüestionaris o tasques).
- Està vinculada directament amb el qualificador de l'eina usada per cada universitat.

Inconvenients

- És complicat garantir la identitat de l'estudiant que contesta.
- És difícil certificar l'autoria del contingut de la prova.

Altres consideracions

- Com que no es fa presencialment, convé preveure la possibilitat que la prova es desenvolupi en format «llibre obert», on l'alumnat pot fer ús de

- materials de consulta (apunts, continguts d'Internet...).
- Es pot preveure la possibilitat de combinar la prova escrita amb la defensa oral d'una part de la prova, per verificar l'autoria de les respostes en funció del domini que demostren. Malgrat que hi ha la possibilitat que l'alumne prepari explícitament els continguts de les preguntes per a la defensa oral, cal considerar que això reverteix en un millor aprenentatge de l'estudiant si en mostra el domini en l'entrevista oral.
  - També es recomana plantejar la prova mitjançant preguntes que requereixin la valoració, la interpretació o la creació per part dels estudiants i vagin més enllà de la reproducció de continguts susceptibles de còpia d'apunts o de la xarxa.
  - Pot ser útil disposar d'una rúbrica d'avaluació que faciliti l'assignació de qualificacions.

c) Format de prova oral

Descripció

Proves en què l'estudiantat respon a determinades preguntes oralment. Es poden plantejar tant de manera sincrònica —en connexió per videoconferència amb el professor— com en modalitat asincrònica, amb enregistrament previ per part de l'estudiantat.

Avantatges

- Amb aquest tipus de proves es garanteix tant la identitat com l'autoria del contingut per part de l'estudiant.
- Permet avaluar competències comunicatives, gestuals, reflexives i argumentatives.

Inconvenients

- Requereix una quantitat important de temps per part del professor. Tanmateix, cal fer-ne una anàlisi ponderada, atès que en els exàmens presencials el temps de dedicació és el resultat de sumar el temps de realització de la prova i la seva supervisió mentre l'alumnat la fa, el temps de correcció i el temps d'atenció a la consulta d'exàmens.
- Cal preveure que, en grups nombrosos, hi haurà estudiants que s'hauran d'examinar en hores i dies diferents, i això farà necessari disposar d'un banc de preguntes prou extens per garantir una certa equitat.

Altres consideracions

- Convé enregistrar la conversa per disposar formalment de les evidències d'avaluació, cosa de la qual cal advertir l'estudiant.
- Pot ser útil disposar d'una rúbrica d'avaluació que faciliti l'assignació de qualificacions.
- Es pot disposar d'un nombre determinat de preguntes amb numeració, i que l'estudiant triï una, dues o tres preguntes a l'atzar.
- Convé limitar el temps per a cada entrevista.
- Convé evitar valoracions durant l'entrevista per si cal anar ajustant els criteris o els barems de qualificació a partir dels enregistraments.

d) Format de desenvolupament de casos pràctics individuals o en grup

Descripció

Proves en què l'estudiantat fa treballs, exercicis, infografies, etc., sobre casos pràctics de manera individualitzada o en grup.

Avantatges

- Permet incloure preguntes de desenvolupament de textos, aplicacions pràctiques de conceptes o escenaris concrets que requereixin la comprensió i l'ús de la capacitat lògica i intel·lectual de l'estudiant.
- Permet una avaluació asíncrona.
- Es pot sol·licitar també que aquests lliuraments vagin acompanyats de vídeos explicatius fets per l'estudiantat, ponderant adequadament la participació de cada persona en l'elaboració del treball col·lectiu.
- També es pot fer un examen oral sobre el treball realitzat, bé de manera individual o grupal, proposant una sèrie de qüestions que puguin determinar el coneixement de l'estudiant sobre els continguts que ha desenvolupat en el seu exercici.

Inconvenients

- Amb aquest tipus de proves no sempre es pot garantir la identitat i l'autoria del contingut per part de l'estudiant.

Altres consideracions

- En la correcció seria recomanable aplicar Urkund, Safeassign, Turnitin o altres programes per detectar possibles plagis, tant entre els documents lliurats pels diversos estudiants com amb materials de la xarxa.
- És recomanable que l'equip docent defineixi rúbriques d'avaluació o guies de valoració i que siguin conegudes pels estudiants prèviament.

3. Algunes orientacions sobre les proves d'avaluació en línia segons la tipologia de l'assignatura

En aquest apartat, seguint el document de treball del Ministeri d'Universitats distingim quatre categories d'assignatures: a) matèries que funcionen amb grups petits d'estudiants (40 persones o menys); b) matèries amb un nombre d'alumnes important (més de 40 persones) i on les proves d'avaluació final suposen un percentatge significatiu de l'avaluació global; c) matèries per a les quals l'avaluació és fonamentalment pràctica a conseqüència de la seva pròpia naturalesa i necessiten espais específics com ara instal·lacions esportives, laboratoris, tallers, etc., per dur-les a terme; d) assignatures del Treball Final de Grau (TFG) / Treball Final de Màster (TFM).

a) Avaluació a distància d'assignatures que funcionen amb grups petits d'estudiants (40 persones o menys)

Són assignatures que funcionen amb grups petits d'estudiants (40 o menys persones) i s'articulen per mitjà d'un procés actiu d'avaluació continuada amb múltiples proves i evidències explicitades a les seves guies docents.

Per a aquest tipus de matèries, la migració a la modalitat d'avaluació «no presencial» o en línia no planteja dificultats més enllà d'haver de planificar els últims lliuraments o les activitats d'avaluació des d'un format a distància, en

bona part perquè els recursos en línia que hi ha a les diverses plataformes i entorns no presencials de totes les universitats catalanes poden ajudar perfectament a finalitzar l'avaluació prevista sense més inconvenients.

De la mateixa manera, qualsevol de les alternatives descrites a l'apartat 3 o una combinació d'aquestes alternatives podrien ajudar a complir aquesta finalitat. L'annex B.1 cita un parell d'exemples d'avaluació en línia d'assignatures que es poden enquadrar en aquesta categoria.

b) Avaluació a distància d'assignatures amb un nombre d'alumnes important (més de 40 persones) i on les proves d'avaluació final suposen un percentatge significatiu de l'avaluació global

Són assignatures amb un nombre elevat d'alumnes (més de 40 persones) per grup, la qual cosa limita la intensitat del procés d'avaluació continuada durant el semestre i, en conseqüència, les proves d'avaluació final acaben representant un percentatge significatiu de l'avaluació global.

En particular, per a aquests grups nombrosos de més de 40 persones creiem que seria adequat recórrer a un format de prova objectiva (tipus test) per avaluar els continguts teòrics de la matèria.

Si es fan les proves d'avaluació tipus test a través de l'eina de qüestionaris de Moodle, Blackboard, Google Forms i altres plataformes d'ensenyament pròpies de cada universitat s'han de preveure eventuais problemes tècnics que poden sorgir.

Per evitar les «grans confluències» en un qüestionari en aquestes condicions, suggerim, sempre que els recursos i els mitjans de la universitat ho permetin, distribuir l'alumnat de l'assignatura en subgrups de 35-40 com a màxim (per ordenació alfabètica). En qualsevol cas, proposem per als grups nombrosos formular o bé diverses proves d'avaluació curtes o bé una prova estructurada en parts curtes, en comptes d'un sol examen llarg.

L'avaluació dels continguts pràctics de l'assignatura es podria vehicular mitjançant l'elaboració d'una pràctica individual o grupal al llarg del curs amb lliuraments parcials. Cada lliurament comportaria una qualificació basada en una rúbrica coneguda per l'estudiantat i una realimentació dels resultats.

L'annex B.2 cita un exemple d'avaluació en línia d'una assignatura que encaixaria en aquesta categoria.

c) Assignatures per a les quals l'avaluació és fonamentalment pràctica a conseqüència de la seva pròpia naturalesa i calen espais específics com ara instal·lacions esportives, laboratoris, tallers, etc., per dur a terme l'avaluació

Són assignatures amb una avaluació fonamentalment pràctica, en les quals calen uns espais específics com ara instal·lacions esportives, laboratoris, tallers, etc., per poder dur a terme l'avaluació. En aquests casos, i en primera instància, s'haurien de valorar opcions alternatives no presencials d'avaluació.

Una opció d'avaluació en línia possible per a les assignatures amb pràctiques

(no laboratori) com ara activitats pràctiques de Fisioteràpia o de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport podria consistir en el fet que l'estudiant s'enregistrés mostrant la tècnica i el desenvolupament d'un exercici determinat.

En el cas d'assignatures que comportin pràctiques que inclouen laboratoris, una alternativa és l'estudi de casos. Per exemple, els estudiants reben dades i informació detallada sobre un cas o un escenari concret (dotació de personal i instal·lacions d'una sala hospitalària, o una cartera empresarial) i se'ls dona temps per familiaritzar-se amb la informació facilitada. A continuació, a les hores fixades de l'examen, se'ls lliura una presentació en què s'explica un incident (víctimes mortals d'accés després d'un accident o un canvi sobtat de valor d'una moneda, etc.) i se'ls demana que prenguin decisions específiques sobre les millors línies d'actuació per abordar la situació.

Aquestes proves poden tenir una alta autenticitat, ja que poden simular situacions del món real de manera directa i poden ser fàcils i ràpides de valorar. Poden requerir un temps elevat per preparar-les.

d) Avaluació del treball final de grau (TFG) i del treball final de màster (TFM) en línia

Les fórmules d'avaluació del TFG/TFM s'inspiren en la metodologia de la UOC i s'articulen al voltant de tres opcions bàsiques: 1) presentació i defensa del TFG/TFM asíncrones; 2) presentació i defensa del TFG/TFM síncrones; 3) presentació asíncrona i defensa síncrona del TFG/TFM.

En tots els casos es pressuposa que el tutor del TFG/TFM i l'estudiant s'han comunicat durant el procés d'elaboració del treball a través dels espais de campus virtual que habiliten les plataformes d'ensenyament LMS (Learning Management System) pròpies de cada universitat: Moodle, Blackboard, Google Classroom, SWAD, DokeOS o Sakai, entre moltes altres.

Opció 1: presentació i defensa del TFG/TFM asíncrones

Aquesta opció comporta que la presentació i la defensa del TFG/TFM es fan de manera asíncrona. És especialment indicada per atendre la gestió de grans volums de treballs, alhora que presenta uns requisits tecnològics no gaire elevats. Per això és especialment indicada per a la defensa del TFG.

En particular, l'estudiant elabora un PowerPoint (o similar) i, després, es grava a si mateix en vídeo explicant el PowerPoint. Les eines de la plataforma LMS de cada universitat permeten fer un enregistrament en vídeo de manera senzilla i sense instal·lar cap aplicació a l'ordinador (només cal disposar d'una càmera web). L'estudiant remet ambdós fitxers al tribunal a través de la plataforma LMS de cada universitat.

El vídeo i el PowerPoint/Prezi no són dues presentacions independents, sinó que l'estudiant fa el vídeo seguint l'esquema del PowerPoint/Prezi.

Els membres de la comissió avaluadora o el tribunal de cada TFG/TFM tenen accés a la memòria, el vídeo de presentació i el PowerPoint (o similar) de l'estudiantat.

El tribunal es reuneix virtualment, de manera asíncrona, mitjançant l'eina LMS de cada universitat. En aquesta reunió visualitza el vídeo de presentació i el PowerPoint alhora. La deliberació entre els membres del tribunal es pot fer per videoconferència, xat, correu electrònic, etc., pactant les preguntes que es formularan a l'estudiant de manera asíncrona mitjançant l'eina LMS.

Un cop feta la presentació, l'estudiant rep, en un període de temps predeterminat, una sèrie de preguntes del tribunal per aclarir, justificar o ampliar la memòria presentada. L'estudiant disposa d'un límit de temps (dia i hora, 48 hores per exemple) per respondre a les preguntes. La defensa no és necessàriament pública.

La comissió avaluadora o el tribunal pot fer contrapreguntes durant tot el període de defensa. Els membres de la comissió avaluadora deliberen sobre la qualificació de la defensa i s'emet la nota final. Aquesta deliberació es pot fer de manera síncrona o asíncrona (correu electrònic, xat, etc.). La comissió avaluadora decideix la qualificació final de la defensa i elabora l'acta corresponent, que es guarda com a evidència.

Opció 2: presentació i defensa del TFG/TFM síncrones

Aquesta opció comporta que la presentació i la defensa del TFG/TFM es fan de manera síncrona. És recomanable quan la titulació de grau o màster requereix gestionar un volum no excessiu de treballs. Els requisits tecnològics són una mica més exigents que a l'opció anterior. És una alternativa recomanable per vehicular els tribunals de defensa del TFG de certs graus i de la majoria de TFM de màsters.

En aquest cas, el dia i l'hora assignats la comissió avaluadora coincideix amb l'estudiant per fer la presentació i la defensa del TFG/TFM. La defensa és pública. En particular, els dies i els horaris de les defenses de TFG/TFM es publiquen en un web públic. Qualsevol membre de la comunitat pot conèixer els treballs que s'hi defensen, l'autor, la data i l'hora de defensa i els membres de la comissió avaluadora, i demanar assistir-hi com a públic.

Els membres de la comissió avaluadora o el tribunal de cada TFG/TFM tenen accés a la memòria, abans de la sessió de presentació i defensa per part de l'estudiant.

La presentació i la defensa es poden fer de manera síncrona per mitjà de qualsevol aplicació de videoconferència síncrona (Hangouts, Skype, Webex, etc.) o per l'eina de LMS pròpia de cada universitat.

El tribunal formula les preguntes en directe i l'estudiant també respon en directe. Qualsevol membre de la comunitat universitària pot accedir-hi com a públic, en els termes i les condicions que estableixi la normativa de cada universitat. El debat es pot gravar en vídeo i guardar-lo com a evidència.

Els membres de la comissió avaluadora o el tribunal deliberen sobre la qualificació de la defensa i s'emet la nota final. Aquesta deliberació es pot fer de manera síncrona o asíncrona (correu electrònic, xat, etc.). La comissió avaluadora decideix la qualificació final de la defensa i elabora l'acta corresponent, que es guarda com a evidència.

Opció 3: presentació asíncrona i defensa síncrona del TFG/TFM.

Aquesta opció combina la presentació asíncrona del TFG/TFM amb una defensa síncrona. L'avantatge principal d'aquesta fórmula és que facilita la gestió de grans volums de treballs, però alhora presenta l'inconvenient d'exigir uns requisits tecnològics molt elevats.

En aquest cas, el dia i l'hora assignats la comissió avaluadora coincideix amb l'estudiant per fer la presentació i la defensa del TFG/TFM. La defensa és pública. En particular, els dies i els horaris de les defenses de TFG/TFM es publiquen en un web públic. Qualsevol membre de la comunitat pot conèixer els treballs que s'hi defensen, l'autor, la data i l'hora de defensa i els membres de la comissió avaluadora, i demanar assistir-hi com a públic.

En aquest cas, l'estudiant elabora un PowerPoint (o similar) i, després, es grava a si mateix en vídeo explicant el PowerPoint. Les eines de la plataforma LMS de cada universitat permeten fer un enregistrament en vídeo de manera senzilla i sense instal·lar cap aplicació a l'ordinador (només cal disposar d'una càmera). L'estudiant remet ambdós fitxers al tribunal a través de la plataforma LMS de cada universitat. El vídeo i el PowerPoint/Prezi no són dues presentacions independents, sinó que l'estudiant fa el vídeo seguint l'esquema del PowerPoint/Prezi.

Els membres de la comissió avaluadora o el tribunal de cada TFG/TFM tenen accés a la memòria, el vídeo de presentació i el PowerPoint (o similar) de l'estudiant. El tribunal es reuneix virtualment, de manera síncrona, per mitjà de qualsevol aplicació de videoconferència síncrona (Hangouts, Skype, Webex, etc.) o per l'eina de LMS pròpia de cada universitat.

La comissió avaluadora o el tribunal formula les preguntes en directe i l'estudiant també respon en directe. En aquest punt, cal aclarir que la comissió avaluadora pot intervenir-hi de dues maneres: a) la totalitat de membres del tribunal estan presents sincrònicament i intervenen durant la defensa; b) a partir del treball previ fet per la comissió avaluadora, es designa un dels membres com a representant de la comissió. Aquest representant és el responsable de formular les preguntes i les contrapreguntes durant la defensa síncrona. Els altres membres no es connecten sincrònicament (aquesta alternativa és altament recomanable per a programes amb un gran volum d'estudiants). El debat es pot gravar en vídeo i guardar-lo com a evidència.

Els membres de la comissió avaluadora o el tribunal deliberen sobre la qualificació de la defensa i s'emet la nota final. Aquesta deliberació es pot fer de manera síncrona o asíncrona (correu electrònic, xat, etc.). La comissió avaluadora decideix la qualificació final de la defensa i elabora l'acta corresponent, que es guarda com a evidència.

4. Recursos d'aprenentatge

Quant a les recomanacions per adaptar una avaluació presencial a una avaluació en línia, es proposa visualitzar els seminaris web, entre d'altres el del professor Josep Prieto Blázquez, elaborats per la UOC, on es desenvolupen diferents aspectes i suggeriments sobre com es pot adaptar l'avaluació presencial a la modalitat en línia.

La UNED i la UOC han creat un portal en línia en col·laboració amb el Ministeri d'Universitats per donar suport a docents, estudiantat i societat en general en matèries d'educació en línia. Es tracta d'una iniciativa orientada a assessorar el conjunt d'universitats de l'Estat i oferir-los recursos per afrontar de la manera més efectiva el tancament actual de l'espai educatiu presencial per la COVID-19. S'hi pot accedir mitjançant l'enllaç: «Conectad@s: la universidad en casa».

Exàmens orals

MIT Open Courseware

<https://ocw.mit.edu/courses/aeronautics-and-astronautics/16-90-computational-methods-in-aerospace-engineering-spring-2014/instructor-insights/assessing-students-through-oral-exams/>

<https://ocw.mit.edu/courses/electrical-engineering-and-computer-science/6-01sc-introduction-to-electrical-engineering-and-computer-science-i-spring-2011/instructor-insights/reflecting-on-assessment/>

Examen tipus test

https://www.youtube.com/watch?v=mNdiQPAPN_Q&list=PLkgord6_YlwRp6HMCfY-DMqWfHVgEFaG-&index=6&t=0s (UPC)

<https://view.genial.ly/5e8b383608da3f0e0293160> (Universitat de Navarra)

<https://www.upf.edu/web/factoria/docencia-online#questionari> (UPF)

Examen escrit

<https://view.genial.ly/5e8d90df4fbc480d9153d297> (Universitat de Navarra)

<https://view.genial.ly/5e8d8bf36751720e3bc55164> (Universitat de Navarra; examen de problemes)

Examen oral

<https://view.genial.ly/5e871b97d5aa510e32b04954> (Universitat de Navarra)

Annex B

B.1. Assignatura «Tecnologies Bàsiques de la Informació» (Universitat de Lleó)

Branca de coneixement	Enginyeria i Arquitectura
Títol oficial	Grau
Nombre d'estudiants	15-22
Tipus d'avaluació	Continuada i acumulativa
Continguts teòrics/pràctics	Avaluació continuada en tres blocs temàtics: <ul style="list-style-type: none"> • Qüestionaris i exercicis pràctics (20 %). Avaluació final presencial o per via telemàtica: • Qüestionari en Moodle per als blocs I i III amb preguntes aleatòries d'un banc de preguntes. Limitat en el temps (25 %). • Exercicis pràctics sobre el bloc II. Limitat en el temps (25 %).
Competències pràctiques	Elaboració d'un treball per entregar complint la normativa donada en l'exercici sobre un tema determinat diferent per a cada estudiant (30 %).

Assignatura «Immunologia Ocular» (Universitat de Valladolid)

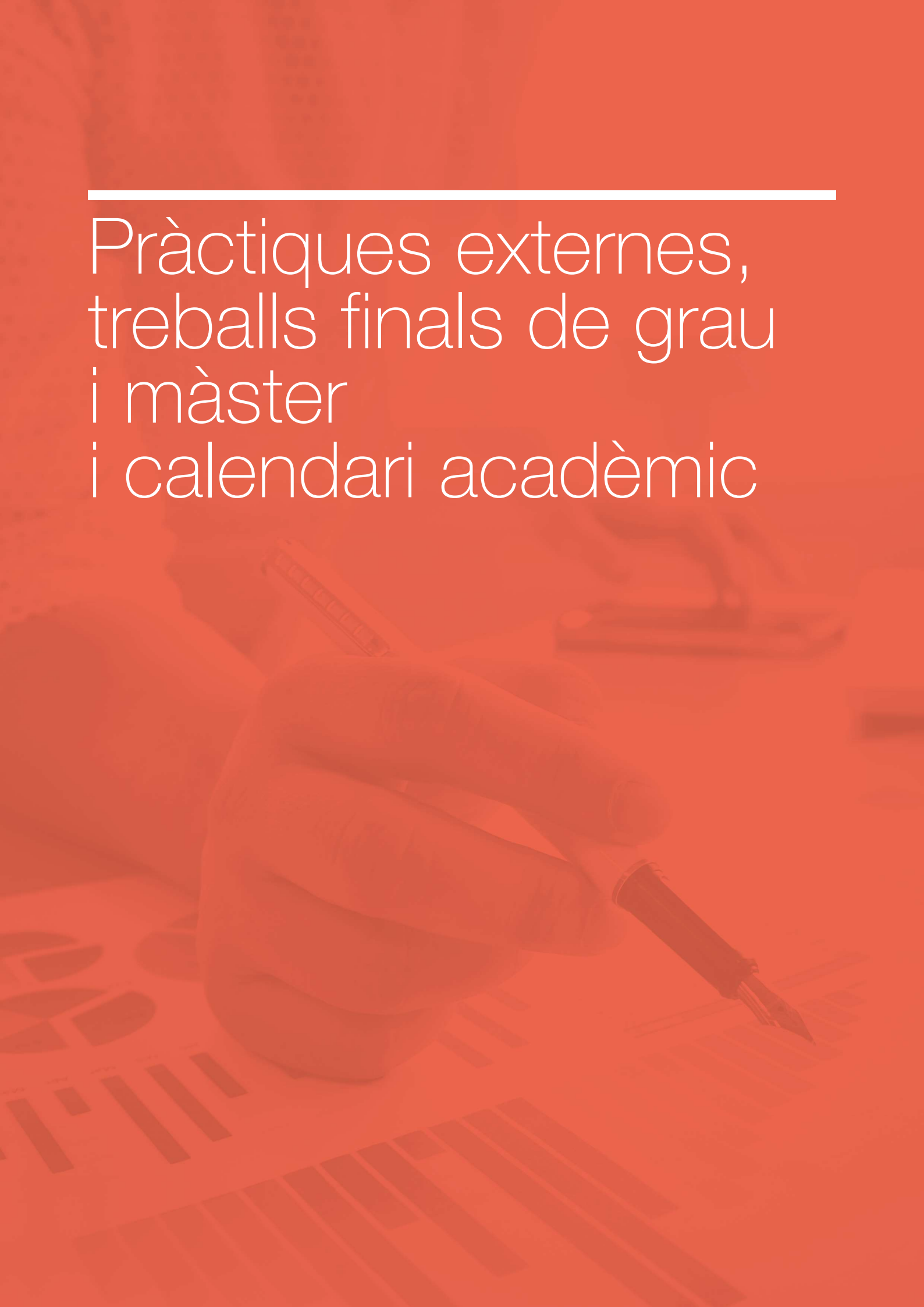
Branca de coneixement	Ciències de la Salut
Títol oficial	Màster
Nombre d'estudiants	10-15
Tipus d'avaluació	Continuada i acumulativa
Continguts teòrics/pràctics	Dividits en tres blocs de temes, amb qüestionari en Moodle per a cada bloc. Prova asíncrona. Pes final en l'avaluació: 20 % + 20 % + 20 %.
Competències pràctiques	Elaboració d'un treball per entregar i defensa oral en videoconferència (40 %). Prova síncrona.

B.2. «Enginyeria de Programari I» (Universitat de Salamanca)

Branca de coneixement	Enginyeria i Arquitectura
Títol oficial	Grau en Enginyeria Informàtica
Nombre d'estudiants	73
Tipus d'avaluació	Continuada i acumulativa
Continguts teòrics/pràctics	<p>L'assignatura segueix les fites de desenvolupament associades als processos d'enginyeria de programari. En total, tres fites. Cada fita està associada a un conjunt de continguts teòrics i pràctics.</p> <p>Prova síncrona per als continguts pràctics Si no es pot dur a terme un examen presencial, aquesta part de l'examen s'ha de substituir per un examen oral per videoconferència de 10 minuts en el qual l'estudiant ha de resoldre la modificació d'una part d'un model que se li presenti (relacionat amb alguna entrega prèvia d'exercicis o de la pràctica obligatòria) i contestar raonadament una pregunta breu.</p> <p>Prova síncrona per als continguts teòrics Si no es pot dur a terme un examen presencial, aquesta part de l'examen s'ha de substituir per un qüestionari compost de preguntes de resposta múltiple que s'ha de fer al campus virtual. Pes final en l'avaluació d'aquestes dues proves: 40 %.</p>
Competències pràctiques	<p>Elaboració d'una pràctica grupal al llarg de tot el curs amb lliuraments parcials associats a cadascuna de les tres fites. Cada entrega comporta una qualificació basada en una rúbrica coneguda per l'estudiant i una realimentació que pot aplicar en els lliuraments successius (la qualificació de les fites prèvies es revisa). Té associades tutories síncrones per videoconferència obligatòries per a cada fita.</p> <p>Prova asíncrona Entrega mitjançant una carpeta compartida a Google Drive per a cada grup i retroalimentació en forma de comentaris en la documentació lliurada.</p> <p>Prova síncrona (decisió del professorat) Quan el procés de treball en grup no es desenvolupa adequadament, l'equip docent pot sol·licitar una defensa grupal o individual de la pràctica per videoconferència. Pes final en l'avaluació: 35 % (el 10 % de la nota l'assignen els companys de grup i el 90 % és la mitjana de la nota en les tres fites per entregar). Lliurament voluntari d'exercicis pràctics de modelatge mitjançant fòrums, fets individualment. L'equip docent ofereix una realimentació dels exercicis lliurats mitjançant l'elaboració d'un vídeo. Realització asíncrona obligatòria d'exercicis pràctics de modelatge mitjançant fòrums, fets en grup, incloent-hi (grup voluntari) una explicació de la solució en vídeo. L'equip docent ofereix una realimentació dels exercicis lliurats mitjançant l'elaboració d'un vídeo.</p> <p>Entrega síncrona obligatòria d'exercicis pràctics. Es fa mitjançant una tasca en el campus virtual que s'obre a una hora determinada i roman oberta durant un temps màxim de 45-60 minuts.</p> <p>Proves síncrona i asíncrona Pes final en l'avaluació: 25 %.</p>

Pràctiques externes, treballs finals de grau i màster i calendari acadèmic

A hand holding a pen over a document with charts and graphs, overlaid on a red background.

A la reunió mantinguda el 21 d'abril de 2020, en el marc del Consell Interuniversitari de Catalunya (CIC) —amb representació del Govern, les 12 universitats catalanes i l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU Catalunya)—, el grup de treball, format per representants de la Comissió d'Accés i Afers Estudiantils (CAAE) i la Comissió de Programació i Ordenació Acadèmica (CPOA) i creat amb la finalitat de definir **les pràctiques externes, els treballs finals de grau i màster i el calendari acadèmic** que han de regir la finalització del curs universitari en un escenari de docència d'emergència en línia, ha acordat proposar els criteris d'adaptació per a la realització de les pràctiques externes, les realitzacions dels treballs finals de grau i màster (TFG i TFM) i el calendari acadèmic.

Les pràctiques externes, els treballs finals de grau i màster i el calendari acadèmic del curs 2019-2020 a la universitat, en el context de docència d'emergència en línia provocada per la crisi de la pandèmia de la COVID-19

Grup de treball CAAE-CPOA: Núria Garrido, Josep Ros, Sara Moreno, Josep Maria Serra, Anna Berga, Maria Bonet, Francesc Giné, Cristina Vaqué

Criteris d'adaptació per a la realització de les pràctiques externes

En la mesura que sigui possible, s'assegurarà que tots els estudiants obtenen els mateixos resultats d'aprenentatge que haurien obtingut en una situació «normal».

Es pot establir un caràcter diferenciador entre les pràctiques de l'últim curs del grau o de màster i les de cursos anteriors, relacionat amb l'acord d'intentar que tot estudiant que segueix el curs no el perdi. Així mateix, s'ha de tenir present la diferència entre les pràctiques en titulacions de caràcter habilitant (regulades) i les altres titulacions.

Com a criteris generals es proposen:

1. S'adaptaran les pràctiques externes, sempre que sigui possible, a la modalitat no presencial.
2. Si les pràctiques externes s'han fet en un percentatge suficient que garanteix una adquisició de competències, es podrà dur a terme un altre tipus d'activitat formativa, com ara projectes, memòries i entrevistes, que s'avaluaran a fi de completar l'avaluació final de les pràctiques.
3. En cas que no sigui possible adaptar les pràctiques a una modalitat no presencial, la universitat les podrà reprogramar quan les autoritats sanitàries indiquin la possibilitat de fer docència presencial, sense cap cost addicional per a l'estudiantat.
4. Per a les pràctiques de titulacions professionalitzadores, és important tenir en consideració les recomanacions i les propostes fetes per les conferències de degans i deganes.
5. En els ensenyaments amb pràctiques externes a tots els cursos o de manera seqüencial, es pot considerar una avaluació competencial global d'acord amb els criteris establerts pels centres.

6. En el cas d'estudiants de Ciències de la Salut que han estat fent una pràctica professional com a personal sanitari durant l'època de la pandèmia a les institucions sanitàries en qualitat de voluntaris, les universitats podran plantejar reconèixer els resultats d'aprenentatge i competències que s'hagin assolit en aquests contextos.
7. Pràcticum d'educació (graus en Educació i màster en Secundària): d'acord amb el Departament d'Educació, els pràcticums han de poder continuar en modalitat no presencial de conformitat amb la dinàmica virtual dels centres d'educació.
8. Pel que fa a les pràctiques acadèmiques externes no curriculars, l'opció més adequada és suspendre-les temporalment i traslladar-les a un altre moment acadèmic, si aquestes pràctiques no es poden mantenir en format telemàtic.

Treball final de grau i màster (TFG i TFM)

Els TFG i els TFM s'adaptaran també a la modalitat no presencial.

Es reforçarà l'acció tutorial per adequar i flexibilitzar l'elaboració del treball a les condicions d'accés a la informació o a la realització de la part experimental d'aquest treball i, d'aquesta manera, facilitar-ne la presentació i la defensa en format virtual dins el curs 2019-2020.

Si és necessari, les universitats podran proposar una ampliació en els terminis de presentació i defensa dels treballs, sense cap cost addicional per a l'estudiantat.

Pel que fa a la concreció dels escenaris de defensa i exposició en línia dels TFG i els TFM, vegeu l'apartat de referència sobre «L'avaluació dels aprenentatges a la universitat, en el context de docència d'emergència en línia provocada per la crisi de la pandèmia de la COVID-19, en el transcurs del segon semestre del curs acadèmic 2019-2020», elaborat pel grup CPOA-CAAE, l'abril de 2020.

Calendari acadèmic

Sempre que sigui possible, es mantindrà el calendari acadèmic del curs 2019-2020 previst inicialment. Les universitats podran adaptar el calendari acadèmic amb una certa flexibilitat (sempre que sigui possible dins de l'any 2020) de manera excepcional per a les assignatures, els treballs finals de grau i màster o les pràctiques externes que no s'hagin pogut adaptar al format en línia, com també per als estudiants del darrer curs acadèmic, sense cap cost addicional per a l'estudiantat.

Tots els canvis que es facin en el marc de les pràctiques externes, els TFG i els TFM i el calendari acadèmic han de quedar reflectits en el document d'adaptació de les guies docents, que serà públic per a tots els estudiants implicats i que serà inclòs en els posteriors informes de seguiment de les titulacions.

Generalitat de Catalunya
Consell Interuniversitari de Catalunya